

ਮੇਲੋ

ਇਹ ਨਾਟਕ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਹੈ ਉਹਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਬਾਰੇ ਇਹ ਗੱਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਇਥੇ ਟਿੱਕਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਇਥੇ ਜੀਅ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਫਾਰਮਾਸਿਸਟ ਹੀ ਇਥੇ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ। ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਫਾਰਮਾਸਿਸਟ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦਾ ਪਾਤਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਹ ਸਾਡੀ ਅੱਜ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਧੁਰਾ ਜਜ਼ਬ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਟਕ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨਿਆਂ ਸ਼ੀਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਮਾਜ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਮਾਜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤਾਂ ਬਣ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਇਹਦੇ ਲਈ ਚੰਗੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਟਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਵੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਨਾਟਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੇਲੋ ਜੋ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਦਾਈ ਨਰਸ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਗਾਰਾ ਜੋ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਤੇਰਾ ਕੀ ਖਿਆਲ ਏ ਮੇਲੋ ਇਹ ਨਵੇਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਥੇ ਟਿਕਣਗੇ।

ਮੇਲੋ : ਖਿਆਲ ਤਾਂ ਹੈ ਟਿਕਣਗੇ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਵਾਈ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟਿਕਣਗੇ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਲੋਕ ਦੂਹਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਏਨਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਨੁੱਕਰ-ਨੁੱਕਰ ਸਾਫ਼ ਕਰਵਾਈ।

ਮੇਲੋ : ਮੈਂ ਵੀ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਸਾਰੇ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਜਾਲੇ ਮੈਂ ਲਾਹੇ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਹੋਰ ਏ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਘਰ ਵੀ ਲਿਸ਼ਕਾ ਰੱਖਦੀ ਏਂ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੱਚਾ ਹੀ ਏ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਖੱਪਤ ਹੁੰਦਾ ਏ।

ਮੇਲੋ : ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਵਿਆਹੀ ਆਈ ਸਾਂ ਤਾਂ ਉਸੇ ਘਰ ਵਿਚ ਆਈ ਸਾਂ, ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖਾਹਸ਼ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ

ਇਕ ਪੱਕੇ ਫਰਸ਼ ਵਾਲੀ ਬੈਠਕ ਪਾਈਆਂ, ਪਰ ਉਹਦੇ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ਉਹ ਬੈਠਕ ਨਾ ਪੈ ਸਕੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬੈਠਕ ਪਾਉਣ ਵੇਲੇ ਉਹ ਇਕ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਲਗਵਾਏਗਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਬੈਠਕ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਬੀਬੀ ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰ ਕਮਲਾਂ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ। ਉਹ ਘਰ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਦੀ ਯਾਦ ਹੈ, ਉਹ ਮੇਰਾ ਘਰ ਏ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿੰਬ ਪੋਚ ਕੇ ਰੱਖਦੀ ਹਾਂ। ਇਹਨੂੰ ਤੂੰ ਤੀਵੀਆਂ ਵਲ ਖੱਪਤ ਕਹਿ ਲੈ, ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਉਹਨੇ ਤੇ ਬੈਠਕ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਤੇਰੇ ਕਰ ਕਮਲਾਂ ਤੋਂ ਰਖਵਾਉਣਾ ਸੀ, ਆਹੋ ਤੂੰ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਥੋੜਾ ਏ ?

ਮੇਲੋ : ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਲਈ ਮੈਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਹੀ ਸਾਂ। ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸਾਂ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਘੱਟ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਅੱਛਾ, ਏਹ ਦੱਸ ਕੱਲ ਰਾਤੀਂ ਤੂੰ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਜੰਮੇ ?

ਮੇਲੋ : ਮਰ ਜਾਣਿਆ, ਮੈਂ ਬੱਚੇ ਜੰਮਦੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਮਾਉਂਦੀ ਹਾਂ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਇਕੋ ਗੱਲ ਏ, ਜੰਮਣ ਵਾਲੀ ਜਦੋਂ ਜਨਮ ਪੀੜਾ ਵਿਚ ਤੜਪ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਦੀ ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤੇਰੀ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਮੇਲੋ : ਸ਼ਿਗਾਰੇ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝੇਗਾਂ ਤੀਵੀਆਂ ਦੀ ਪੀੜ ਨੂੰ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਕਿਉਂ ?

ਮੇਲੋ : ਕਿਉਂਕਿ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਸ਼ੇਪਾਣੀ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਮੇਲੋ ਮੈਂ ਸੱਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਬਾਪ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਸੱਤੇ ਬੱਚੇ ਮੇਰੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਨੇ।

ਮੇਲੋ : ਉਹ ਸੱਤੇ ਦੇ ਸੱਤੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜੰਮੇ ਨੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਮੈਂ ਹੀ ਜਾਣਦੀ ਹਾਂ, ਤੇ ਸੁਣ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਿਆਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਲੈ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਕਿਉਂ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਕਿਉਂ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂ ? ਮਰਦ ਤਾਂ ਹੀ ਮਰਦ ਨੇ ਜੇ ਉਹਦੀ ਮਰਦਾਨਗੀ ਕਾਇਮ ਏ।

ਮੇਲੋ : ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇਰੀ ਮਰਦਾਨਗੀ ਨੂੰ। ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਦਸ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਅਕਲ ਨਾ ਆਈ ਤੈਨੂੰ।

(ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼)

ਡਾਕਟਰ : ਕਿਉਂ ਮੇਲੋ ਸ਼ਿਗਾਰੇ ਨੂੰ ਕੀ ਸਮਝਾ ਰਹੀ ਏਂ ?

ਮੇਲੋ : ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਸ਼ਿਗਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਕਦੀ ਇੰਨਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਹਨੂੰ ਔਜ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਏ। ਸ਼ਿਗਾਰਾ ਥੱਕ ਕੇ ਚੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਏ।

ਡਾਕਟਰ : ਕਿਉਂ ਅਗੇ ਸਫ਼ਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ?

ਮੇਲੋ : ਸਫ਼ਾਈ ਤਾਂ ਕਰੇ ਜੇਕਰ ਇਥੇ ਗੰਦ ਪਵੇ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਤੇ ਗੰਦ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਇਥੇ ਪੈਂਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਕੋਈ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਡਾਕਟਰ : ਕਿਉਂ, ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰ ਨਹੀਂ ?

ਮੇਲੋ : ਬਿਮਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜੀ, ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ। ਉਪਰਲੀ ਪਤੀ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਨਰੈਣਾ ਹੈ ਉਹਨੂੰ ਦਮਾ ਏ, ਖੰਘਦੇ ਖੰਘਦੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਉਸਦਾ ਸਾਹ ਉੱਖੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਲੀ ਤੱਕ ਉਹ ਮਰਿਆ ਨਹੀਂ। ਤੇਜ ਕੌਰ ਦੇ ਗੋਡਿਆਂ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪੀੜ ਰਹਿੰਦੀ ਏ, ਹਾਏ ! ਹਾਏ ! ਵੀ ਕਰਦੀ ਏ ਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਨਿੰਦਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਏ। ਸੁਹੇਲ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪਾਣੀ ਵਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਏ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਫੋੜੇ ਫਿਸੀਆਂ ਨੇ, ਤੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਉਹ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਤੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਤੇ...।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਹੁਣ ਬਸ ਵੀ ਕਰ, ਸਭ ਕੁਝ ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਗਿਣਾ ਦੇਵੋਂਗੀ।

ਮੇਲੋ : ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਏ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸਣੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਏ।

ਡਾਕਟਰ : ਏਨੇਂ ਲੋਕ ਬਿਮਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਫੇਰ ਇਲਾਜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ?

ਮੇਲੋ : ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਡਾਕਟਰ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦੇ ਨੇ।

ਡਾਕਟਰ : ਛੋਟੇ ਡਾਕਟਰ ? ਤੇਰਾ ਮਤਲਬ ਏ ਕਿ ਫਾਰਮਾਸਿਸਟ ?

ਮੇਲੋ : ਆਹੋ ਜੀ ਉਹੀ, ਪਰ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ, ਦਵਾਈਆਂ ਭਾਵੇਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਲੀਆਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸੂਈ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਨੇ, ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਦਰਦ ਦੀ ਦਵਾ ਉਹ ਹੀ ਦੇ ਦੇਂਦੇ ਨੇ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਕੋਈ ਆਉਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਡਾਕਟਰ : ਹੁਣ ਉਹ ਆਇਆ ਕਰਨਗੇ।

ਮੇਲੋ : ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਹ ਆਇਆ ਹੀ ਕਰਨਗੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ

ਆਉਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਏ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਇਝ ਕਰਦੀ ਏਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਨੀ ਹੁਣ ਤੂੰ ਲੱਗ ਗਈ ਏਂ।

ਮੇਲੋ : ਡਾਕਟਰਨੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅੱਧੇ ਬੱਚੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜੰਮੇ ਨੇ, ਕੁਝ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਖੇਡ ਰਹੇ ਨੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਦਾਰ ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛੁੱਟੀ ਆਇਆ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਤਮਗੇ ਲਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ, ਮੈਂ ਹੀ ਉਹਦੀ ਨਾੜੀ ਕੱਟੀ ਸੀ। ਨਲੀ ਚੋਚੋ ਹੁਣ ਬੜਾ ਸੂਰਮਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਏ।

ਹਾਂ ਤਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਿਤਾ, ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ। ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਕੋਈ ਡਾਕਟਰ ਟਿੱਕਦਾ ਨਹੀਂ ਇਸ ਲਈ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਉਹ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਹੈ। ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਹਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਂਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਏ। ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ, ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਨੇ। ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਖਾਸ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਸਿਰਫ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਲੈਣਾ ਹੀ ਹੋਇਆ, ਇਹਦੇ ਵੀ ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਨੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨੇ ਮਕਾਨ ਵੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਮਕਾਨ ਕੋਈ ਐਂਵੇ ਤਾਂ ਬਣ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਵੀ ਬੜੀ ਏ। ਉਸ ਵਿਚ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦਾ ਫਰਸ਼ ਵੀ ਲਗਵਾਉਣਾ ਏਂ। ਫਰਸ਼ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬੰਦਾ ਚੱਲੇ ਤਾਂ ਤਿਲਕ ਤਿਲਕ ਜਾਏ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਮੇਲੋ ਹੁਣ ਤੂੰ ਚੁੱਪ ਵੀ ਕਰੇਂਗੀ? ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਦਾ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮੇਲੋ : ਚੱਲ ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ ਤੇ ਆਪ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਦੇ ਕਿ ਉਹ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਈਦ ਦੇ ਚੰਦ ਵਾਗ ਕਦੀ ਕਦੀ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਏ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਏ, ਫੁਰਸਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਜਦੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ : ਹੁਣ ਮਿਲ ਜਾਏਗੀ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੋਵੇਗਾ, ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਮਿਲੇਗੀ।

ਮੇਲੋ : ਆਹੋ ਡਾਕਟਰ ਜੀ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਣਾਈ ਏ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇਂਦੀ ਏ, ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਦੇਂਦੀ ਏ, ਮੈਨੂੰ ਦੇਂਦੀ ਏ, ਸ਼ਿਗਾਰੇ ਨੂੰ ਦੇਂਦੀ ਏ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦੇਂਦੀ ਏ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਮਿਲੇ। ਡਾਕਟਰ ਜੀ, ਸਰਕਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇਂਦੀ ਏ ? 15 ਹਜ਼ਾਰ ਤਾਂ ਹੋਣੀ ਏ ? ਤੇ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਰਕਮ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਹ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਹਿਰ ਬੈਠੇ ਰਹੋ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਝ ਅਬਾਦੀ ਦੇ 100 ਵਿਚੋਂ 80 ਲੋਕ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਹੀ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤੇ ਨਰੈਣ ਦਮੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਖੰਘਦਾ ਖੰਘਦਾ ਮਰ ਜਾਏ, ਤੇਜ਼ ਕੌਰ ਗੋਡੇ ਦੀ ਪੀੜ ਨਾਲ ਹਾਏ ਹਾਏ ਕਰਦੀ ਰਹੇ ਤੇ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦੀ ਰਹੇ। ਡਾਕਟਰ ਜੀ, ਇਥੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੋਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਮਿਲਣੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਏ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਤੇ ਮੇਲੋ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਜਮਾਉਣੇ ਹੀ ਚਾਹੀਦੇ ਨੇ।

ਮੇਲੋ : ਤੂੰ ਨਾ ਬੋਲ, ਤੇਰੇ ਸੱਤੇ ਦੇ ਸੱਤੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜੰਮੇ ਨੇ। ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲੇ ਨਾ ਚਲੇ ਪਰ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਚਲਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਦੁਨੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਬੰਬ ਨਾਲ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਜੰਮਣਾ ਹੀ ਜੰਮਣਾ ਏ ਤੇ ਬੁੱਢਿਆਂ ਨੇ ਮਰਨਾ ਹੀ ਮਰਨਾ ਏ। (ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਖੰਘੂਰਾ) ਓ ਵੇਖੋ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆ ਰਿਹਾ ਏ, ਉਹ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਦਾ ਦੋਸਤ ਏ। ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਏ ਕਿ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਵੀ ਆਵੇਗਾ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਪੰਦਾ ਏ। ਜਦੋਂ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਆਵੇ ਤਾਂ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਏ, ਇਹ ਵੀ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜੰਮਿਆ ਏ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਕਿੰਨੇ ਪਾਪੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਬੱਚਾ ਜਦੋਂ ਜੰਮਦਾ ਏ ਉਹਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਥੋੜਾ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਏ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਪਾਪੀ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਟ ਬਣੇਗਾ। (ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼) ਮੰਗਲਾ ਇਹ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ।

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਜੀ

ਡਾਕਟਰ : ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ

ਮੇਲੋ : ਤੇ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਸੁਣ ਨਵੇਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਥੇ ਟਿਕਣਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਤੇ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਚਾਹਵੋਗੇ ਕਿ ਇਥੇ ਕੋਈ ਡਾਕਟਰ ਟਿਕੇ ਨਾ।

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਮਾਸੀ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਡਾਕਟਰ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਦੱਸ ਰਹੀ ਸੀ ?

ਮੇਲੋ : ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਦੱਸ ਰਹੀ ਸਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਪੋਤੜਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਹਾਂ।

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : (ਢੀਠਾਂ ਵਾਂਗ) ਡਾਕਟਰ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਲੋ ਮਾਸੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਮਨਾਉਣਾ, ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਨਾਉਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅੱਧਾ ਪਿੰਡ ਇਹਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਜੰਮਿਆ ਏ। ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਸਦਾ, ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਣ ਆਇਆਂ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗਾ, ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਹਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਾਂਗਾ।

ਮੇਲੋ : ਆਹੋ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਵਪਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਹੀ ਕਰਦੇ ਨੇ।

ਡਾਕਟਰ : ਅਸੀਂ ਵੀ ਉਹਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਪਏ ਹਾਂ। ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖਣੀਆਂ ਨੇ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਛੇਤੀ ਫਾਰਗ ਕਰ ਦੇਣਾ।

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਔਛਾ ਜੀ।

(ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਤੇ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਮੁੜਦੇ ਹਨ)

ਮੇਲੋ : ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਭਲਾ ਕਿਹੜੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ, ਬਸ ਖਾਲੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਡੱਬੇ ਨੇ। ਸ਼ੀਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਤੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਆਹ ਤੇ ਖੇਹ। ਇਹ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਏ ਤੇ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਵੀ, ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਏ। ਤੇ ਸ਼ਿਗਾਰੇ ਤੂੰ ਵੀ ਬੋਰੀ ਵਿਛਾ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਵਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਲੱਕ ਸਿੱਧਾ ਕਰ ਲੈ। ਕਵਾਟਰ ਵਿਚ ਸੱਤਾਂ ਦਾ ਚੀਗੜਬੋਟ ਕਿਹੜਾ ਤੈਨੂੰ ਅਰਾਮ ਕਰਨ ਦੇਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : (ਉੱਠਦਾ ਹੋਇਆ) ਤੇ ਤੂੰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰ ਰਹਿ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦੇਵੀਂ। (ਜਾਂਦਾ ਹੈ)

ਡਾਕਟਰ : ਮੇਲੋ, ਇਹ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇਖ, ਤੇਰੇ ਖਿਆਲ 'ਚ ਏਨੂੰ ਕਿਥੇ ਲਾਈਏ ?

(ਕੈਲੰਡਰ ਇਕ ਗੋਲ ਮਟੋਲ ਨਵੇਂ ਬੱਚੇ ਦਾ ਹੈ)

ਮੇਲੋ : (ਕੈਲੰਡਰ ਦੇਖ ਕੇ) ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰਾ ਬੱਚਾ ਏ ਡਾਕਟਰ ਜੀ, ਮੈਂ ਸੈਂਕੜੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਲਿਆਈ ਹਾਂ ਪਰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਬੱਚਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਡਾਕਟਰ : ਮੇਲੋ, ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋਣਗੇ ਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ

ਵਾਲੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਖੁਰਾਕ ਮਿਲੇਗੀ। ਸੰਤੁਲਿਤ ਖੁਰਾਕ ਬਾਰੇ
ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਏ।

ਮੇਲੋ : ਡਾਕਟਰ ਜੀ, ਮਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ਰੂਰੀ
ਏ। ਆਪ ਤਾਂ ਦਾਰੂ ਵੀ ਪੀ ਲੈਣਗੇ, ਮੀਟ ਮੁਰਗਾ ਵੀ ਖਾ ਲੈਣਗੇ
ਪਰ ਤੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਆਖਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਸਾਗ ਖਾ ਕੇ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ
ਕਰ ਲੈਣ ਤੇ ਤੀਵੀਆਂ ਵੀ ਸਮਝਦੀਆਂ ਨੇ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਅੰਡਾ ਵੀ
ਖਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਪੀਰ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸ਼ਰਾਪ ਲੱਗ ਜਾਏਗਾ। ਡਾਕਟਰ
ਜੀ ਜੇ ਖਾਣਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗੋਲ ਮਟੋਲ ਬੱਚੇ ਕਿਵੇਂ ਜੰਮਣਗੇ ?

ਡਾਕਟਰ : ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਹ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲਗਾਉਣੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਾਰਟ
ਬਣਾਉਣੇ ਨੇ ਕਿ ਕੀ ਖਾਓ ਅਤੇ ਕੀ ਨਾ ਖਾਓ।

ਮੇਲੋ : ਚਾਰਟ ਕੋਈ ਤਾਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹੇਗਾ ਜੇ ਕੋਈ ਇਥੇ ਆਏਗਾ।

ਡਾਕਟਰ : ਉਹ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਮੈਂ ਜਾਵਾਂਗਾ।

ਮੇਲੋ : ਤੁਸੀਂ ਜਾਵੋਗੇ ? ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ
ਬੜੇ ਅਸਰ ਨੇ। ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ
ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਏ, ਸਰਪੰਚ ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਨੇ। ਫੌਜ
ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜੰਗ 'ਚ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ
ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਏ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰੀ ਦਾ
ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਮੰਗਲ
ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਥੇ ਕੋਈ ਡਾਕਟਰ ਰਹੇ। ਬੱਸ ਹਰ ਵੇਲੇ
ਮੁੱਛਾਂ ਮਰੋੜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਦਾਰੂ ਪੀਂਦਾ ਏ, ਬਾਲ
ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲਾ ਏ, ਪਰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ 'ਤੇ ਮੈਲੀ
ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦਾ ਏ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ
ਇਥੇ ਰਵੋਗੇ, ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਇਥੇ ਟਿੱਕਦੇ ਨੇ ? ਉਹਨਾਂ ਦਾ
ਜੀਅ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ।

ਡਾਕਟਰ : ਮੇਲੋ, ਮੈਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ
ਪਿੰਡ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਏ, ਜਿਥੇ ਕੱਚੇ ਘਰ ਨੇ, ਮਿੱਟੀ ਏ,
ਚਿੱਕੜ ਏ। ਮੈਂ ਮਿੱਟੀ ਚਿੱਕੜ ਵਿਚ ਖੇਡਦਾ ਹੀ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆਂ ਹਾਂ।
ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਏ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਾਕਟਰ ਦੀ
ਲੋੜ ਹੈ। (ਤਸਵੀਰ ਲਗਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ) ਔਛਾ ਮੇਲੋ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਪਿੰਡ
ਵੱਲ ਹੋ ਆਵਾਂ, ਦੇਖਾਂ ਤਾਂ ਸਹੀ ਇਹ ਪਿੰਡ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਤੂੰ
ਵੀ ਜੇ ਚੱਲਣਾ ਏ ਤਾਂ ਆ ਜਾ।

ਮੇਲੋ : ਚਲੋ, ਨਾਲੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ ਵੀ ਵਿਖਾ ਦੇਵਾਂਗੀ।

ਡਾਕਟਰ : ਹਾਂ ਕਦੇ ਵੇਲੇ ਕੁਵੇਲੇ ਮਰੀਜ਼ ਆਉਣ 'ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਵੀ ਪਵੇ ਤਾਂ ਤਕਲੀਫ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਮੇਲੋ : ਤਕਲੀਫ ਕਿਉਂ ਹੋਵੇਗੀ ? ਪਿੰਡ ਦੇ ਬੱਚੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਘਰ ਪਤਾ ਏ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਏ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਦਾਣਾ ਪਾਉਂਦੀ ਹਾਂ। ਉਹ ਦਾਣਾ ਚੁੱਗਦੇ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਨੇ।

(ਜਾਂਦੇ ਹਨ... ਫੋਡ ਆਉਟ)

ਸੀਨ-2

(ਸਰਪੰਚ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼, ਉਹ ਆਸ-ਪਾਸ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਸਫ਼ਾਈ ਤੋਂ ਬੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਉਂਗਲੀ ਲਾ ਕੇ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਗਾਰਾ ਆ ਕੇ ਕੂੜੇ ਵਾਲਾ ਪੀਪਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।)

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ, ਸਰਪੰਚ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਪਏ ਵੇਖਦੇ ਹੋ ?

ਸਰਪੰਚ : ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ, ਬਈ ਸ਼ਿਗਾਰਾ ਸਿਆਂ, ਇਥੇ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਨਕਸ਼ਾ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਹੋਇਆ ਏ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਇਹ ਸਭ ਨਵੇਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਏ, ਉਹ ਇਥੇ ਟਿਕਣਗੇ।

ਸਰਪੰਚ : ਉਹ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੀ ਏ। ਮੇਲੋ ਵੀ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਸੀ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਉਹ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਇਸ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾ ਦੇਣਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਬੈਠੋ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹਾਂ।

(ਸ਼ਿਗਾਰਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਰਪੰਚ ਹਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਏ। ਬੈਂਚੇ ਵਕਫੇ ਬਾਅਦ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼)

ਸਰਪੰਚ : ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਰਾ ਬਦਲਿਆ ਹੋਇਆ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗਦਾ ਏ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ।

ਡਾਕਟਰ : ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ?

ਸਰਪੰਚ : ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਕਲਪਨਾ ਵਿਚ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ।

ਡਾਕਟਰ : ਜ਼ਰੂਰਤ ?

ਸਰਪੰਚ : ਹਾਂ, ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ, ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ-ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆ ਗਏ ਹੋ। ਮੇਰੇ ਲਾਇਕ ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸਣਾ। ਬਸ ਅੱਜ ਤਾਂ ਏਨਾਂ ਹੀ ਕਹਿਣ

ਆਇਆਂ ਸਾਂ।

ਡਾਕਟਰ : ਤੁਸੀਂ ਬੈਠੋ ਤਾਂ ਸਹੀ।

ਸਰਪੰਚ : ਨਹੀਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਬੈਠਾਂਗਾ। ਬੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨੇ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਪਿੰਡ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਜਾਵੋਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਲੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਦੱਸ ਦੇਵੇਗੀ। ਜੇ ਰੱਬ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ।

ਡਾਕਟਰ : ਹਾਂ ਸਰਪੰਚ ਜੀ, ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਮੇਲੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਬੜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਏ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਕਿੰਨੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਲਈ ਏ। ਕਿਤੇ ਦਾ ਕਿਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਏ।

ਸਰਪੰਚ : ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਸ਼ੱਕ ਏ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ।

ਡਾਕਟਰ : ਸਰਪੰਚ ਸਾਹਿਬ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਤਾਂ ਜਾਣਦੀ ਏ। ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਖੇਤਾਂ ਨੇ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਏ, ਟਰੈਕਟਰ ਚਲਦੇ ਨੇ, ਨਵੇਂ ਤੌਂ ਨਵੇਂ ਬੀਜ ਮਿਲਦੇ ਨੇ। ਨਵੀਆਂ ਖਾਦਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਨੇ, ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਪੰਚ ਜੀ, ਇਹ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਚਾਈ ਏ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਖੇਤ ਵਿਚ ਜੋ ਤਰੱਕੀ ਹੋਈ ਏ ਉਹ ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਏ, ਉਹ ਸਭ ਨੂੰ ਮਾਤ ਪਾ ਗਈ ਏ।

ਸਰਪੰਚ : ਹਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਮਾਤ ਪਾ ਗਈ ਏ (ਮੋਢਿਆਂ ਤੌਂ ਪਕੜਦੇ ਹੋਏ) ਪਰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸਚਾਈਆਂ ਨੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਏ।

ਡਾਕਟਰ : ਸਚਾਈਆਂ ?

ਸਰਪੰਚ : ਹਾਂ ਸਚਾਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਏ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਡਾਕਟਰੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਲਈ ਏ। ਵੱਡੀਆਂ ਤੌਂ ਵੱਡੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਲੱਭ ਲਿਆ ਏ। ਤਪਦਿਕ, ਵਰਗੀ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਬਿਮਾਰੀ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਇਲਾਜ ਨਿਕਲ ਆਇਆ ਏ। ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਏ। ਦੁਨੀਆਂ ਬੜੀ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਗਈ ਏ, ਪਰ ਡਾਕਟਰ ਗਰੀਬੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜੀ ਏ, ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਤਾਂ ਉਥੇ

ਹੀ ਖੜੀ ਏ। ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਦੱਸੇਗਾ, ਪਰ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਾਹ ਲਗਦੀ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਕਰੀਏ।

(ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।)

ਡਾਕਟਰ : (ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਮਨ ਬੇਚੈਨ, ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਕਹੇ ਸ਼ਬਦ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਨੀਆਂ ਬੜੀ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਗਈ ਏ, ਪਰ ਗਰੀਬੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਖੜੀ ਏ, ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਖੜੀ ਏ, ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਦੱਸੇਗਾ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਹਾਂ, ਡਾਕਟਰ ਜੀ, ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ। ਮਰੀਜ਼ ਤੇ ਇਥੇ ਕੋਈ ਆਉਂਦਾ ਨਹੀਂ, ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੋ।

ਡਾਕਟਰ : ਸ਼ਿਗਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇਂਦੀ ਏ। ਇਸ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਵੋ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਗੇਟ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਰੱਖਣਾ, ਇਹ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਏ। ਸਫ਼ਾਈ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਏ, ਇਹ ਬਕਾਇਦਾ ਰੋਜ਼ ਹੋਣੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਏ।

(ਮੇਲੋ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।)

ਮੇਲੋ : ਇਹੋ ਗੱਲ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਮੈਂ ਇਹਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹਾਂ। ਕਹਿੰਦਾ ਏ “ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਝਾੜ-ਪੁੰਝ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ?” ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, “ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਰੋਟੀ ਕਿਉਂ ਖਾਂਦਾ ਏ?” ਕਹਿੰਦਾ “ਭੁੱਖ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ” ਤੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ “ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੁੱਖ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਰੋਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਏ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੰਦ ਮਿਟਾਣ ਲਈ ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਏ।”

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਬੋਲਦੀ ਤਾਂ ਇੰਝ ਏ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਨੰਬਰਦਾਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਏ।

ਮੇਲੋ : ਨੰਬਰਦਾਰਨੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਤੇ ਤੂੰ ਇਹ ਨਾ ਭੁੱਲ ਕਿ ਤੇਰੇ ਸੱਤੇ ਦੇ ਸੱਤੇ ਬੱਚੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : (ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ) ਔਛਾ ਬਾਬਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ।

ਮੇਲੋ : ਹੱਥ ਕਿਉਂ ਜੋੜਨਾਂ ਏਂ, ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਡਾਕਟਰ : ਮੇਲੋ, ਅੱਜ ਤੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ ਏਂ, ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਏ?

ਮੇਲੋ : ਡਾਕਟਰ ਜੀ, ਅੱਜ ਧਰਮ ਕੌਰ ਦੇ ਕਾਕਾ ਹੋਇਆ ਏ, ਧਰਮ ਕੌਰ ਵੀ ਠੀਕ ਏ ਅਤੇ ਕਾਕਾ ਵੀ ਠੀਕ ਏ। ਮੈਨੂੰ ਕਾਕੇ ਦੇ ਬਾਪੂ ਨੇ

ਸਵਾ ਇੱਕੀ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਨੇ ।

ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ : ਤਾਹੀਓਂ ਖੁਸ਼ ਏਂ, ਵੇਖੋ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਂਛਾਂ ਖਿੜੀਆਂ ਨੇ ।

ਮੇਲੋ : ਪਰ ਇਕ ਬੁਰੀ ਖ਼ਬਰ ਵੀ ਏ, ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਚੱਲ ਵੱਸੀ ਏ ।

ਡਾਕਟਰ : ਕੀ ਹੋਇਆ ?

ਮੇਲੋ : ਗਰਭ ਵਿਚ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਬੱਚੀ ਸੀ । ਮੰਡੀ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਈ, ਮੁੰਡਾ ਏ ਕਿ ਕੁੜੀ ? ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕੁੜੀ ਏ, ਬਸ ਕੋਈ ਗੋਲੀ ਖਾ ਲਈ ਕਿ ਗਰਭ ਡਿੱਗ ਜਾਏ ਪਰ ਸਭ ਕੁਝ ਗਲਤ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ । ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਏ, ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਏ । ਇਹ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਬੜੇ ਮੂਰਖ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ।

ਡਾਕਟਰ : ਮੇਲੋ, ਸਿਆਣੇ ਕੋਈ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਇਹ ਟੈਸਟ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਨੇ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਲੈਬਾਰਟਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬੁੱਚੜਖਾਨੇ ਨੇ । ਹਾਂ ਤੇ ਮੇਲੋ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਆਵੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਉਹਦੀ ਮਦਦ ਕਰੀ । ਕੱਲ ਜਿਹੜੇ ਮਿਕਸਚਰ ਬਣਾਏ ਨੇ, ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲੇਬਲ ਲਾਉਣੇ ਨੇ ਤੇ ਨਾਲੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਨਵੇਂ ਡੱਬੇ ਆਏ ਨੇ ਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ੀਆਂ ਆਈਆਂ ਨੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੈੱਟ ਕਰਨਾ ਏ ।

ਮੇਲੋ : ਉਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਪਰ ਰੋਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੱਜ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਡਾਕਟਰ : ਤੈਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਏ ?

ਮੇਲੋ : ਕੱਲ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮਿਕਸਚਰ ਤੇ ਮਿਕਸਚਰ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਮਰੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ।

ਡਾਕਟਰ : ਕਿਉਂ ? ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ?

ਮੇਲੋ : ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਦੇ ਕਹਿਣੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦਵਾਈ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਹੜੀ ਉਹਨੂੰ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਮਿਲ ਜਾਏ । ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਨੇ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਟਰਕਾਉਣ ਲਈ ਉਂਝ ਹੀ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਘੋਲ ਕੇ ਪਿਆ ਦਿੱਤਾ ਏ । ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕੇ ਲਈ ਦਵਾਈ ਉੱਤੇ ਹੀ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਏ । ਉਹਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦਵਾਈ ਉਹ ਹੀ ਅਸਰ ਕਰਦੀ ਏ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇ । ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਦਵਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਹੀ ਹੋਵੇ । ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੈਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਆਈ ਮੁਫਤ ਦਵਾਈ ਬਾਹਰ ਮੁੱਲ

‘ਤੇ ਵੇਚੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣਾ ਏ, ਕੱਲ ਹੀ ਇਹਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸੋ ਡਾਕਟਰ ਜੀ, ਉਹ ਅੱਜ ਹਸਪਤਾਲ ਨਹੀਂ ਆਏਗਾ, ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਤੁਹਾਡਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨ ਗਿਆ ਏ। ਵੱਡੇ ਦਫ਼ਤਰ ਉਹਦੀ ਬੜੀ ਵਾਕਫੀਅਤ ਏ। ਬਾਊਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੈਸਾ ਖਵਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤੋਹਫੇ ਪੁਚਾ ਆਉਂਦਾ ਏ। ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ ਇਹ ਸ਼ਿਗਾਰਾ ਵੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਏ। ਦਵਾਈਆਂ ਉਹਦੇ ਘਰ ਇਹੀ ਪੁਚਾਉਂਦਾ ਏ। ਇਹਨੂੰ ਨਸ਼ੇਪਾਣੀ ਲਈ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਏ।

ਡਾਕਟਰ : ਮੇਲੋ, ਮੈਨੂੰ ਇਹਦਾ ਸਭ ਪਤਾ ਏ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਲੜਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

ਮੇਲੋ : ਤੁਸੀਂ ਲੜਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਡਾਕਟਰ, ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਦਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਏ।

ਡਾਕਟਰ : ਹਾਂ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਏ।

(ਫੇਡ ਆਉਂਦਾ)

ਸੀਨ-3

(ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਲੀ ਚਾਦਰ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਚੋਰਾਂ ਵਾਂਗ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫੇਰ ਸ਼ਿਗਾਰੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਵੇਖ ਮੈਂ ਗੇਟ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜਾਂ ਹਾਂ, ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਡੱਬੇ ਬਾਰੇ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਉਹ ਲੈ ਆ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਪਰ...

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਪਰ ਪੁਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, (ਪੈਸੇ ਦੇਂਦਾ ਹੈ) ਬੱਸ ਇਹ ਕੰਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਏ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਜੇ ਡਾਕਟਰ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ?

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਉਹ ਮੈਂ ਆਪੇ ਸੰਭਾਲ ਲਵਾਂਗਾ।

(ਸ਼ਿਗਾਰਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : (ਮਨਬਚਨੀ) ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਕੱਲ ਦਾ ਛੋਕਰਾ... ਨਵਾਂ ਨਵਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਇਆ ਏ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਟਿਕਾਂਗਾ। ਉਏ ਅਸੀਂ ਟਿਕਣ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ। ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਦੱਸਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਤਲੇ ਦਫ਼ਤਰ

ਦੇ ਬਾਊ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਬਦਲੀ ਦੇ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਮੰਗਦੇ ਨੇ, ਦੇ ਦੇਵਾਂਗੇ, 20 ਹਜ਼ਾਰ ਖਰਚ ਲਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਕੋਈ ਘਾਟੇ ਦਾ ਸੌਦਾ ਨਹੀਂ।

(ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਤੌੜਦਾ ਹੈ।)

ਸੀਨ-4

(ਮੇਲੋ ਉੱਚੇ ਸਟੂਲ 'ਤੇ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਨੀਵੇਂ ਸਟੂਲ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਉਹਦੇ ਪੈਰ ਦੀ ਪੱਟੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।)

ਡਾਕਟਰ : ਮੇਲੋ, ਤੈਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਖ਼ਮ ਕਿੰਨੇ ਚਿਰ ਤੋਂ ਏ ?

ਮੇਲੋ : ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਸੱਟ ਤਾਂ ਬੜੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਏ, ਪਰ ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਡਾਕਟਰ : ਉਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾਂ ਹਾਂ ਕਿ ਤੂੰ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕੀ ਤੈਨੂੰ ਦਰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ?

ਮੇਲੋ : ਰਾਤ ਨੂੰ ਬੜੀ ਚੀਸ ਉੱਠਦੀ ਏ, ਦਿਨੋਂ ਤਾਂ ਕੰਮ ਦੀ ਭੱਜ ਦੌੜ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।

ਡਾਕਟਰ : ਕੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਏਂ ਇਹਦੇ ਉੱਤੇ ?

ਮੇਲੋ : ਬੱਸ ਹਲਦੀ ਤੇ ਤੇਲ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਮਲੂਮ ਦੇ ਦੇ, ਕਹਿੰਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਲੂਮ ਕੋਈ ਮੁਫਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧੋਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ।

ਡਾਕਟਰ : ਭਾਵੇਂ ਤੇਰਾ ਪੈਰ ਗਲ ਜਾਏ, ਬਸ ਇਕ ਵਾਰੀ ਹਲਦੀ ਤੇਲ ਲਾ ਕੇ ਪੱਟੀ ਬੰਨ ਦਿੱਤੀ। ਨਾ ਹੀ ਫੇਰ ਪੱਟੀ ਖੋਲੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੂੰ ਧੋਤਾ।

ਮੇਲੋ : ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਇਵੇਂ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਡਾਕਟਰ : ਤੇ ਤੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪਿੰਡ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ, ਤੇਰਾ ਇਕ ਖਾਸ ਕੰਮ ਏ, ਤੂੰ ਇਕ ਦਾਈ ਏ ਤੇ ਤੇਰੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋੜ ਏ।

ਮੇਲੋ : ਪਰ ਇਹਦਾ ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਨਾਲ ਕੀ ਤੁਅੱਲਕ ?

ਡਾਕਟਰ : ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ, ਜ਼ਖ਼ਮ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਤੂੰ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਧੋਵੇਂਗੀ। ਉਸ ਉੱਤੇ ਧੂੜ ਜੰਮੀ ਰਹੇਗੀ। ਹਰ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕੀਟਾਣੂ ਧੂੜ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਬੱਚਾ ਤੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਵੋ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੈਨੂੰ ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋੜ ਹੈ। ਤੇ ਹੋਰ ਸੁਣ ਪਿੰਡ ਦੀ ਗਲੀਆਂ ਕੱਚੀਆਂ ਨੇ। ਧੂੜ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਇਹ ਰਬੜ ਦੀ ਕੈਂਚੀ

ਚੱਪਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ, ਤੂੰ ਰਬੜ ਦੇ ਬੂਟ ਪਾਇਆ ਕਰ, ਸਮਝ ਗਈ ਏ ਨਾ ?

ਮੇਲੋ : ਸਮਝ ਗਈ।

(ਡਾਕਟਰ ਪੱਟੀ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ, ਅੰਦਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਗਾਰਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ)

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਬੜੀ ਖੁਸ਼ ਏਂ ? ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਵੀ ਲਗਵਾ ਲਿਆ।

ਮੇਲੋ : ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਸੜਦਾ ਏਂ ?

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਹੁਣ ਤੂੰ ਰਬੜ ਦੇ ਬੂਟ ਵੀ ਪਾਏਂਗੀ ?

ਮੇਲੋ : ਹਾਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹੀ ਆਖਿਆ ਏ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਤਾਂ ਜਿਥੋਂ ਲੰਘੇਗੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚੋਬਰ ਬੋਲੀ ਪਾਉਣਗੇ ਮੈਨੂੰ ਲੈਂਦੇ ਬੂਟ ਤਸਮਿਆਂ ਵਾਲੇ ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਚਾਲ ਦੇਖਣੀ/ਰਬੜ ਦੇ ਬੂਟ ਵਾਲੀਏ ਤੂੰ ਪੱਟ 'ਤੇ ਮੁੰਡੇ ਸਾਰੇ। ਤੇ ਸੁਣ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨਾਲ ਏਨੀ ਨੇੜਤਾ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜੋ ਉਤੋਂ ਉਤੋਂ ਦਿੱਸਦਾ ਏ। ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਵਾਂਗ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਹੋਰਾ ਫੇਰੀ ਏਹਨੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਏ।

ਮੇਲੋ : ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਏ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪਤਾ ਏ। ਮੈਂ ਵੀ ਇਥੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹਾਂ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਕੀ ਪਤਾ ਏ ?

ਮੇਲੋ : ਇਹੋ ਕਿ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਚਾਲਾਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਏ। ਉਹਨੇ ਇਕ ਡੱਬਾ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਭਰਿਆ ਤੇ ਤੇਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇ ਇਹ ਕੰਮ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਤੂੰ ਇਹ ਡੱਬਾ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਏ ਤੇ ਵਕਤ ਆਉਣ 'ਤੇ ਨਾਂ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਲਗਾਉਣਾ ਏ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਤੈਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਏ ?

ਮੇਲੋ : ਦਾਈਆਂ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਪੇਟ ਛੁੱਪੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ? ਤੇ ਸੁਣ ਮੈਂ ਇਕ ਦਾਈ ਹਾਂ, ਤੇਰੀ ਰੱਗ ਰੱਗ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਤੇ ਇਹ ਨਾ ਭੁੱਲ ਤੇਰੇ ਸੱਤੇ ਦੇ ਸੱਤੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇ ਨੇ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : (ਘਬਰਾ ਕੇ) ਕੀ ਡਾਕਟਰ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਪਤਾ ਏ ?

ਮੇਲੋ : ਪਤਾ ਏ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਰਤੀਬ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜ਼ਿਠਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਵਕਾਰ ਬਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਏ। ਨਾਲੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਏ ਕਿ ਤੂੰ ਸੱਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਬਾਪ ਏਂ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਤੇਰੇ ਉਹ ਬੱਚੇ ਭੁੱਖੇ ਮਰਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕਰ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਾ।

ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਸਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਤੇਰੇ ਲਈ ਚੰਗਾ ਏ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲੋਂ ਜਾ ਕੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗ ਲੈ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਕੀ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੇਲੋ : ਹਾਂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤੇਰੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਨੇ (ਨਸ਼ਾ ਰਗੜਣ ਦਾ ਐਕਸ਼ਨ ਦੁਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ) ਤੇ ਹੋਰ ਸੁਣ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹਨੇਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਬੱਤੀਆਂ ਜਗਣ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਬੱਤੀਆਂ ਜਗਣ ?

ਮੇਲੋ : ਆਹੋ, ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। (ਉਹਨੂੰ ਘਬਰਾਇਆ ਵੇਖ ਕੇ) ਘਬਰਾ ਨਾ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨੇ ਵਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਚਿਕਾਂ ਲਗਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨੇ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਥੇ ਮੰਜੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਣ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਕੀ ਮਤਲਬ, ਹੁਣ ਮਰੀਜ਼ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਥੇ ਰਿਹਾ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੇਲੋ : ਹਾਂ ਰਿਹਾ ਕਰਨਗੇ ? ਸੁਣ ਗੰਦ ਵੀ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੱਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਾਪ ਨੂੰ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੁਝ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਐਸੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੇਲੋ ਇਹ ਗੁਣਗੁਣਾਉਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਮੈਨੂੰ ਲੈਦੇ ਬੂਟ ਤਸਮਿਆਂ ਵਾਲੇ

ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਮੇਰੀ ਚਾਲ ਦੇਖਣੀ (ਜਾਂਦੀ ਹੈ)

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਹੁਣ ਮਰੀਜ਼ ਇਥੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਏ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਇਥੇ ਟਿਕੇਗਾ। (ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)

ਸੀਨ-5

(ਡਾਕਟਰ ਸਰਪੰਚ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।)

ਡਾਕਟਰ : ਸੂਬੇਦਾਰ ਜੀ, ਹਾਲੀ ਤਾਂ ਵਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਚਿੱਕ ਲਗਾ ਕੇ ਚਾਰ ਮੰਜਿਆਂ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਏ। ਜੇਕਰ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਹੋਲੇ ਹੋਲੇ ਕਮਰਾ ਪਾ ਲਵਾਂਗੇ, ਬਕਾਇਦਾ ਇਕ ਡੋਰ ਵਾਰਡ ਬਣਾ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਪੰਚ : ਲੋ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਮਰਾ ਪਾਉਣਾ ਕਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਏ। ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਏ, ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅਸੀਂ ਸਾਂਝੀ ਮੋਹਨਤ ਨਾਲ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਨੇ।

ਡਾਕਟਰ : ਸੂਬੇਦਾਰ ਜੀ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਰ ਏ ਉਹ ਕੰਮ ਤਾਂ ਲੋਕ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਨੇ।

ਸਰਪੰਚ : ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਤਾਂ ਉਸੇ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਦੁੱਖੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਕਿਹੜਾ ਹੋਰ ਧਰਮ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਖੂਨ ਖਰਾਬੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਨੇ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਾਨਵਵਾਦ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਖਾਈ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿਖਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਮਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਤੁਸੀਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਰਹਿਣ ਦੇਵੋ।

(ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਆਉਂਦਾ ਹੈ)

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਪਰ ਸਰਪੰਚਾ ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਕਮਰਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ।

ਸਰਪੰਚ : ਪਰ ਮੰਗਲ ਸਿਆਂ, ਫਾਇਦਾ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਏ।

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਸੁਆਹ ਫਾਇਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਏ... .. ਕੱਲ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਦੇਵੋਗੇ ਕਿ ਪਿੰਡ ਆਉਂਦੀ ਟੁੱਟੀ ਸੜਕ ਵੀ ਲੋਕ ਬਣਾ ਦੇਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਫਾਇਦਾ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਏ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇ ਕਮਰੇ ਲੋਕ ਪਾ ਦੇਣ ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਣੇ ਨੇ। ਜੇਕਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਏ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਏ ? ਤੁਸੀਂ ਇੰਝ ਕਰੋ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਰੈਜ਼ੂਲੇਸ਼ਨ ਪਾਓ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਮਰੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਏ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਕੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੋ।

ਡਾਕਟਰ : ਪਰ ਮੰਗਲ ਸਿਆਂ... ..

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਵਿਚ ਨਾ ਬੋਲੋ, ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਰਪੰਚ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਡਾਕਟਰ : ਚਲੋ ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਗੱਲ ਕਰੋ, ਮੈਂ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰ ਲਵਾਂ। (ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜਾਣ ਲਈ)

ਸਰਪੰਚ : ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀਂ ਬੁਰਾ ਨਾ ਮਨਾਓ। ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਕਮਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪਵੇਗਾ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੋੜਾ ਏ ?

(ਡਾਕਟਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)

ਸਰਪੰਚ : ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੂੰ ਕਿਹਾ ਏ, ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਰੈਜ਼ੂਲੇਸ਼ਨ

ਵੀ ਪਾਵਾਗੇ, ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਕੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਾਂਗੇ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਵਕਤ ਲੱਗੇਗਾ, ਫੇਰੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ।

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਤੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਵੀ ਕੀ ਫੇਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਆ ਪਈ ਏ? ਔਗੇ ਵੀ ਤਾਂ ਚਲਦਾ ਸੀ। ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਰਪੰਚ ਜੀ ਇਹ ਏ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਹੀ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਏ, ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ।

ਸਰਪੰਚ : ਤੂੰ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਛੱਡ, ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਰ।

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡਾਂ, ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਰਪੰਚ ਹੋ, ਪਰ ਮੈਂ ਵੀ ਤਾਂ ਪੰਚਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਾਂ।

ਸਰਪੰਚ : ਔਛਾ ਇਹ ਦੱਸ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਕੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਏ, ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਘਰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਆਪਣਿਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਟੀਕਾ ਲਗਵਾਓ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਗੱਲ ਕੀ ਏ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਡਾਕਟਰ ਏ ਜੋ ਇਥੇ ਮੇਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਏ।

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਪਹਿਲੇ ਡਾਕਟਰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਜਾਣਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਆਪਣਾ ਵਾਸਤਾ ਸਿਰਫ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਏ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਏ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਬਹੁਤੇ ਹੋਣ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟੀਕਾ ਲੱਗੇ ਜਾ ਨਾ ਲਗੇ?

ਸਰਪੰਚ : ਨਹੀਂ, ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਏ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸੇ।

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬਾਰੇ ਲੈਕਚਰ ਝਾੜਦਾ ਫਿਰੇ। ਪੀਰਾਂ-ਫਕੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਬਰਾਂ 'ਤੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਣ ਨੂੰ ਪਾਗਲਪੁਣਾ ਕਰੋ। ਕੋਈ ਦੀਵਾ ਜਗਾਏ ਜਾਂ ਨਾ ਜਗਾਏ ਇਹਨੂੰ ਕੀ ਤਕਲੀਫ ਏ?

ਸਰਪੰਚ : ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਇਹ ਸੋਚੇ ਕਿ ਕਬਰਾਂ 'ਤੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਣ ਨਾਲ ਬਿਮਾਰੀ ਭਜਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਏ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਤੇਰੀ ਤਕਲੀਫ ਦਾ ਪਤਾ ਏ।

(ਮੇਲੋ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼)

- ਮੇਲੋ : ਸਰਪੰਚ ਜੀ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਉਤੋਂ ਉਤੋਂ ਇਹਦੀ ਤਕਲੀਫ ਦਾ ਪਤਾ ਏ, ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹਦੇ ਪੋਤੜਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਕਫ ਹਾਂ।
- ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਵਾਕਫ ਏਂ ? ਐਵੇਂ ਬੋਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਏਂ।
- ਮੇਲੋ : ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜੰਮਿਆ ਏ। ਵਾਕਫ ਹਾਂ ਸਰਪੰਚ ਜੀ ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਦਾ ਪੱਤਾ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਏ ਪਰ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਇਹਦਾ ਦੋਸਤ ਵੀ ਏ ਤੇ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਇਹਦਾ ਭਾਈਵਾਲ ਵੀ।
- ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਮੇਰੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਹੀਂ, ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਏ, ਵਾਕਫੀਅਤ ਹੋ ਗੀ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਬਾਕੀ ਇਹ ਮੇਰਾ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਾ ਏ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਰੱਖਾਂ ਜਾਂ ਨਾ ਰੱਖਾਂ।
- ਮੇਲੋ : ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਜਦੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਪਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਿਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਤੈਨੂੰ ਪਕੜਾਉਂਦਾ ਏ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਸ਼ਿਗਾਰਾ ਸਿਆਂ ਤੂੰ ਡੱਬਾ ਫੜਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਨਹੀਂ ? (ਸ਼ਿਗਾਰਾ ਚੁੱਪ ਹੈ) ਬੋਲਦਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ? ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਸੱਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੌਂਹ, ਜਿਹੜੇ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜੰਮੇ ਨੇ। ਜੰਮਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਏ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ (ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵੱਲੇ ਵੇਖ ਕੇ) ਇਹ ਥੋੜਾ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹੱਥ ਕਿਸੇ ਦੁਸ਼ਟ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਲਿਆ ਰਹੇ ਨੇ। ਸ਼ਿਗਾਰੇ ਬੋਲ ਕਿ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡੱਬਾ ਫੜਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਨਹੀਂ ?
- ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਫੜਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦਸ ਦਸ ਦੇ ਪੰਜ ਨੋਟ ਵੀ ਫੜਾਏ ਸਨ।
- ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ : ਇਹ ਸਭ ਝੂਠ ਏ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਰਲ ਕੇ ਮੇਰੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਮੈਂ ਇਥੇ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰ ਸਕਦਾ।
- ਮੇਲੋ : ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਨਿਉਤਾ ਭੇਜ ਕੇ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ
- (ਮੰਗਲ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਲਹਿਜੇ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।)
- ਸਰਪੰਚ : ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਲੋ, ਤੂੰ ਕਮਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਏ।
- ਮੇਲੋ : ਸਰਪੰਚ ਜੀ, ਹੁਣ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਏ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਇਹ ਕਮਰਾ ਬਣੇ।
- ਸਰਪੰਚ : ਇਹ ਤਾਂ ਬਣੇਗਾ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸੇ ਮਹੀਨੇ ਬਣੇਗਾ। (ਜਾਂਦਾ ਹੈ)

ਮੇਲੋ : ਸ਼ਿਗਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਏਨਾਂ ਬਹਾਦਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ
 ਏ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਹ ਤੂੰ ਪਹਿਲਾ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਏ।
 ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਇਸ ਵਿਚ ਬਹਾਦਰੀ ਵਾਲੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਏ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ
 ਜੇ ਤੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਬੜ ਦਾ ਬੂਟ ਪਾ ਸਕਦੀ ਏਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਪਹਿਲੀ
 ਵਾਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

*(ਦੋਨੋਂ ਹੱਸਦੇ ਹੱਸਦੇ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਲਾਊਡ
 ਸਪੀਕਰ ਤੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਆ ਰਹੀ ਏ।)*

ਅਵਾਜ਼ : ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫ਼ਤਿਹ। ਸਾਰੇ
 ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ
 ਵਿਚ ਇਕ ਨਵੇਂ ਸਾਂਝੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਹਸਪਤਾਲ
 ਦੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਕਮਰੇ ਦੀ ਅਸੀਂ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਉਹਦੇ ਲਈ ਇੱਟਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਡਾਕਟਰ : ਸੀਮੇਂਟ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਬੱਜਰੀ ਆ ਗਈ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ : ਲੱਕੜੀ ਆ ਗਈ ਹੈ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਸਰੀਆ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਰਪੰਚ : ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ : ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੰਘ ਮਿਸਤਰੀ ਦਸ ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਲਗਾਏਗਾ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਉਹਨੂੰ ਇੱਟਾਂ ਮੈਂ ਫੜਾਵਾਂਗਾ।

ਡਾਕਟਰ : ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਲਗਾਏਗਾ।

ਸ਼ਿਗਾਰਾ : ਮਦਦ ਉਹਦੀ ਮੈਂ ਕਰਾਂਗਾ।

ਸਰਪੰਚ : ਇਸ ਕਮਰੇ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ ਰੱਖੇਗੀ।

ਅਵਾਜ਼ 1 : ਬਈ ਇਹ ਬੀਬੀ ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ ਕੌਣ ਹੋਈ ?

ਅਵਾਜ਼ 2 : ਆਪਣੀ ਮੇਲੋ ਹੋਰ ਕੌਣ ?

ਅਵਾਜ਼ 1 : ਲੈ ਇਹ ਤਾ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੋਈ।

ਅਵਾਜ਼ 2 : ਪਿੰਡ ਦੀ ਅੱਧੀ ਰੌਣਕ ਤਾਂ ਮੇਲੋ ਕਰਕੇ ਹੈ।

ਅਵਾਜ਼ 1 : ਮੇਲੋ ਮਾਸੀ

ਅਵਾਜ਼ 2 : ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ

*(ਮੇਲੋ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅੱਥਰੂ ਨੇ,
 ਉਹ ਅੱਥਰੂ ਪੁੰਝਦੀ ਏ।)*

ਸਰਪੰਚ : ਮੇਲੋ ਤੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅੱਥਰੂ ?

ਮੇਲੋ : (ਅੱਖਾਂ ਪੁੰਝਦੀ ਹੋਈ) ਬੱਸ ਸਰਪੰਚ ਜੀ ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਖ ਕੇ ਪੁਰਾਣੀ

ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਏ ।

ਸਰਪੰਚ : ਪੁਰਾਣੀ ਯਾਦ ?

ਮੇਲੋ : ਬੜੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਤੂੰ ਰੱਖੇਗੀ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ : ਇਹ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰ ਕਮਲਾਂ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ।' ਫਿਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਵਾਲਾ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਮੇਲੋ ਦੀ ਮੇਲੋ ਰਹਿ ਗਈ, ਕਦੀ ਵੀ ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ ਨਾ ਬਣ ਸਕੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਏ। ਮੈਨੂੰ ਗਰੀਬੜੀ ਨੂੰ ਏਨਾਂ ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ ਏ। ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ ਦਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਂ ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ ਮੇਰਾ ਘਰ ਹੀ ਤੇ ਹੈ। (ਹੋਲੇ ਹੋਲੇ ਡਾਕਟਰ, ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਪੰਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਖੜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ) ਹਾਂ ਮੇਲੋ, ਨਹੀਂ ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ, ਇਹ ਤੇਰਾ ਆਪਣਾ ਘਰ ਏ। ਸਾਂਝੀ ਮੇਹਨਤ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਘਰ, ਅਕਰਸ਼ਕ ਘਰ, ਜਿਥੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਹਰ ਛੋਟਾ-ਵੱਡਾ ਬਿਨਾਂ ਝਿੱਜਕ ਆ ਸਕੇਗਾ, ਕਦੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਅਕਰਸ਼ਕ ਦੇਸ਼ ਬਣਾਵਾਂਗੇ, ਜਿਥੇ ਉੱਚ ਨੀਚ ਦਾ, ਅਮਰੀ ਗਰੀਬ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਥੇ ਮੇਹਨਤ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਸੱਚ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇਗੀ (ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਏਧਰ ਉਧਰ ਵੇਖਦਾ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ) ਤੇ ਝੂਠ ਦੀ ਹਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। (ਚਾਰੇ ਪਾਤਰ ਜਿੱਤ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿਚ ਅਤੇ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਹਾਰ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿਚ ਫਰੀਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕੋਂ ਇਹ ਸੀ ਸਾਡਾ ਨਾਟਕ - ਮੇਲੋ।)